ماهی‌گیران در تنگهٔ نیلاب

نیلاب را ماهی‌گیران بومی «ماهی‌گیران تنگهٔ نیلاب» می‌نامند. این تنگه در جنوب شهر نیلاب قرار دارد و آب آن از رودخانهٔ نیلاب به دریاچهٔ نیلاب می‌ریزد. ماهی‌گیران نیلاب از دیرباز در این تنگه صید می‌کنند و بخش بزرگی از اقتصاد خانوارهای ساحلی به همین صید وابسته است.

در سال ۱۳۹۸ شمار ماهی‌گیران فعال در تنگهٔ نیلاب ۱۴۲ نفر بود. در سال ۱۴۰۰ این شمار به ۹۶ نفر رسید. کاهش تعداد ماهی‌گیران تنها به دلیل کاهش ماهی نبود. بسیاری از جوانان ساحل نیلاب شغل دیگری را ترجیح دادند، زیرا صید ماهی سخت و پرخطر است و درآمد ثابتی ندارد. امروز بیشتر ماهی‌گیران فعال بالای ۵۰ سال سن دارند.

ماهی‌گیران نیلاب با قایق‌های چوبی کوچک صید می‌کنند. طول این قایق‌ها معمولاً ۶ تا ۷ متر است و با موتور ۲۵ اسب‌بخار حرکت می‌کند. هر قایق معمولاً با دو نفر کار می‌کند. تور اصلی صید، تور گوشگیر با چشمهٔ ۴ سانتی‌متر است. ماهی‌گیران همچنین از قلاب و تور دستی برای صید در نزدیک ساحل استفاده می‌کنند.

صید ماهی در تنگهٔ نیلاب فصلی است. بیشترین صید در فاصلهٔ آبان تا اسفند ثبت می‌شود، زمانی که ماهی‌ها برای تخم‌ریزی به سمت دریاچه حرکت می‌کنند. در تابستان، به دلیل گرمای آب و کاهش اکسیژن، صید بسیار کم است. بسیاری از ماهی‌گیران در این ماه‌ها کار دیگری انجام می‌دهند یا بیکار می‌مانند.

ماهی‌گیران نیلاب صید خود را در بازار ماهی شهر نیلاب می‌فروشند. بخشی از صید نیز به روستاهای اطراف برده می‌شود. قیمت ماهی در فصل اوج صید، کیلویی ۴۰ هزار تومان است و در ماه‌های کم‌صید به ۱۱۰ هزار تومان می‌رسد. نبود سردخانه در بازار نیلاب باعث می‌شود ماهی‌گیران مجبور باشند صید را در همان روز بفروشند.

مشکل اصلی ماهی‌گیران، آلودگی آب و کاهش ماهی است. فاضلاب خانگی و کشاورزی بخش زیادی از آب رودخانهٔ نیلاب را آلوده کرده است. در سال ۱۴۰۱ بیش از ۳۰ تن ماهی مرده در ساحل تنگه دیده شد. ماهی‌گیران می‌گویند تور آلوده زود پاره می‌شود و هزینهٔ تعمیر تور گاهی از درآمد یک روز بیشتر است.

(عکس: آرشیو ماهی‌گیران)

کارگاه بافت تور برای زنان ساحل

کارگاه بافت تور برای زنان ساحل نیلاب از ۱۵ مهر ۱۴۰۱ در خانهٔ فرهنگی ساحل نیلاب آغاز به کار کرد. ۲۰ زن در این کارگاه ثبت‌نام کردند. بیشتر آنان همسر یا دختر ماهی‌گیران بودند. کارگاه ۴۰ ساعت آموزش داشت و در ۱۰ جلسه برگزار شد. مدرس کارگاه خانم مهین رستگار از بافندگان قدیمی روستای چاه‌ماهی بود.

هدف کارگاه کاهش هزینه‌های خانوار و ایجاد درآمد جانبی بود. زنان یاد گرفتند تور گوشگیر با چشمه‌های ۳ و ۴ سانتی‌متر ببافند. پیش از این، بیشتر تورها از بازار خریده می‌شد. قیمت هر تور آماده ۱۲۰ هزار تومان بود. زنان اکنون می‌توانند تور را با نصف این قیمت بسازند و به همسران خود بدهند.

در پایان دوره، ۱۴ زن آزمون عملی دادند و گواهی‌نامه گرفتند. ۶ نفر از آنان تاکنون تور فروخته‌اند. یکی از آنان، خانم زهرا کریمی، ۱۸ تور در سه ماه بافته است. او گفت: «اول فکر می‌کردم هیچ‌وقت یاد نمی‌گیرم. حالا برای همسایه‌ها هم می‌بافم.» هزینهٔ کارگاه ۴۵۰ میلیون تومان بود که از محل صندوق توسعهٔ ساحل تأمین شد.

نخستین جشنوارهٔ خرمای برحی

نخستین جشنوارهٔ خرمای برحی از ۲۲ تا ۲۵ مهرماه در شهر نخلستان برگزار شد. بیش از ۱۲۰ باغدار از ۹ روستای منطقه در این جشنواره محصول خود را عرضه کردند. برگزاری جشنواره به همت انجمن باغداران خرمای برحی و با همکاری بخش کشاورزی شهرستان نخلستان انجام شد. برآورد می‌شود بیش از ۱۵ هزار نفر از جشنواره بازدید کرده‌اند.

در روز نخست، داوری بخش‌های مختلف انجام شد. در بخش بهترین خرمای تازه، ۴۰ نمونه از ۱۲ باغ ارزیابی شدند. داوران به شاخص‌هایی مانند اندازه میوه، یکنواختی رنگ و نبود ترک روی پوست توجه کردند. نتایج داوری در روز دوم اعلام شد. در بخش بسته‌بندی سنتی، ۱۵ غرفه حضور داشتند.

در بخش بهترین خرمای تازه، نفر اول به خانم فاطمه رستگار از روستای باغ‌ملک تعلق گرفت. او ۱۸۰ کیلوگرم خرما آورده بود. نفر دوم آقای حسین کریمی از روستای نخل‌سرخ و نفر سوم خانم زهرا موسوی از روستای چاه‌شور شد. در بخش بسته‌بندی سنتی، نفر اول به آقای رضا محمدی از روستای کهنه‌ده رسید.

در بخش بهترین غرفه، نفر اول به غرفه انجمن باغداران برحی رسید. نفر دوم به غرفه تعاونی زنان روستای نخل‌سرخ رسید. نفر سوم به غرفه خانوادگی باغ‌ملک رسید. در بخش بهترین غرفه، نفر اول به غرفه انجمن باغداران برحی رسید. نفر دوم به غرفه تعاونی زنان روستای نخل‌سرخ رسید. نفر سوم به غرفه خانوادگی باغ‌ملک